

REKEN
KAMER
HROTT
ERDAM

SUBSIDIERING DOOR DEELGEMEENTE HOEK VAN HOLLAND

subsiëring door deelgemeenten

rapport deelgemeente Hoek van Holland

REKEN
KAMER
HROTT
ERDAM

SUBSIDIËRING DOOR DEELGEMEENTE HOEK VAN HOLLAND

voorwoord

Subsidies zijn een belangrijk instrument van de elf Rotterdamse deelgemeenten om hun beleidsdoelen te realiseren. Het maatschappelijk en financieel belang ervan is groot. De deelgemeenten besteden de helft van hun budget aan subsidies voor o.a. werkgelegenheid, sociaal-cultureel werk, maatschappelijk werk en kinderopvang; jaarlijks circa 200 miljoen gulden.

De Rekenkamer Rotterdam heeft in het najaar van 1999 de subsidiëring door deelgemeenten onderzocht. Met dit onderzoek wil de Rekenkamer bevorderen dat subsidies rechtmatig worden verstrekt en doelmatig en doeltreffend worden aangewend. Rechtmatig, omdat iedere aanvrager van een subsidie moet weten wanneer men voor een subsidie in aanmerking komt en welke regels er dan gelden. Doelmatig, opdat een deelgemeente vlot en verstandig over de aanvragen voor subsidie besluit en deze besluiten adequaat uitvoert. Doeltreffend, zodat de activiteiten en prestaties van de gesubsidieerde bijdragen aan een vermindering van de maatschappelijke problemen in de deelgemeente. Hoe zorgen de deelgemeenten er voor dat dit alles het geval is?

De resultaten van het onderzoek zijn neergelegd in een algemeen rapport en in elf deelrapporten, waarvan dat van de deelgemeente Hoek van Holland voor u ligt. Dit deelrapport bevat de onderzoeksresultaten, conclusies en aanbevelingen van de Rekenkamer voor deze deelgemeente evenals een reactie daarop van het Dagelijks Bestuur. In het algemeen rapport wordt het onderzoek beschreven, worden de resultaten voor de elf deelgemeenten met elkaar vergeleken en van algemene conclusies en aanbevelingen voorzien. De Dagelijks Besturen hebben hierop een gezamenlijke reactie gegeven die in het algemeen rapport is opgenomen. Alle rapporten bevatten een nawoord van de Rekenkamer.

De Rekenkamer heeft voor haar onderzoek veel informatie verzameld bij de deelgemeente Hoek van Holland. Zij is de deelgemeente erkentelijk voor de medewerking die zij tijdens het onderzoek heeft ondervonden. Het onderzoek werd verricht door een onderzoeksteam bestaande uit mw. drs. C.J.A. de Bont, mw. drs. G.E. van Son, drs. J. Ververs en dr. G. Molenaar (projectleider).

Drs. R.B.M. Mul MPA
Directeur Rekenkamer Rotterdam

inhoud

3		voorwoord
7	I	inleiding
8	II	aard en omvang subsidieverstrekking
11	III	selectie
12	IV	beleidskader en regelgeving
12	IV-1	beleidskader
13	IV-2	regelgeving
14	V	subsidieverstrekking in praktijk
14	V-1	dossiervorming
16	V-2	voorbereiding en bepaling
16	V-2-1	doelformulering
18	V-2-2	besluitvorming
18	V-2-3	beschikking
19	V-2-4	uitvoeringsovereenkomst
19	V-3	uitvoering en controle
19	V-3-1	aanvraag
20	V-3-2	documenten bij aanvraag
21	V-3-3	subsidietoekenning
22	V-3-4	bezwaar en beroep
22	V-3-5	verantwoording
23	V-3-6	controle en vaststelling
24	V-3-7	sanctionering
25	V-3-8	overleg
26	V-3-9	uitvoeringskosten
26	V-4	evaluatie
27	VI	conclusies
27	VI-1	aard en omvang subsidieverstrekking
27	VI-2	beleidskader, regelgeving en beslisdocumenten
28	VI-3	rechtmatigheid
29	VI-4	doelmatigheid
30	VI-5	doeltreffendheid

31	VII	aanbevelingen
33	VIII	reactie en nawoord
47		bijlage I : staat G en aanvullende informatie
48		bijlage II: selectie van nader te onderzoeken subsidies
49		bijlage III: overzicht van geselecteerde gesubsidieerden en subsidies
50		bijlage IV: afkortingenlijst

REKEN
KAMER
HROTT
ERDAM

SUBSIDIERING DOOR DEELGEMEENTE HOEK VAN HOLLAND

I

inleiding

De Rekenkamer Rotterdam heeft in de tweede helft van 1999 een onderzoek uitgevoerd naar het subsidieproces bij de elf deelgemeenten van Rotterdam. In dit onderzoek staat subsidiëring door deelgemeenten centraal. De deelgemeenten verstrekken subsidies op basis van de Verordening op de deelgemeenten (Vod) en de Verordening Algemene Subsidievoorwaarden 1994 (VAS). Belangrijke aspecten die in het onderzoek aan bod komen zijn rechtmatigheid, doelmatigheid en doeltreffendheid van subsidies. De resultaten van het onderzoek zijn neergelegd in een algemeen rapport en in afzonderlijke deelrapporten per deelgemeente.

In dit deelrapport worden de resultaten van het onderzoek voor de deelgemeente Hoek van Holland gepresenteerd. Eerst wordt ingegaan op de aard en omvang van de subsidieverstrekking. Vervolgens wordt de selectie van gesubsidieerden en subsidies in dit onderzoek toegelicht. Na een beschrijving van beleidskader en regelgeving wordt de praktijk van de subsidieverstrekking aan de hand van de onderscheiden fasen in het subsidieproces behandeld. Het rapport bevat conclusies en aanbevelingen en wordt besloten met een reactie van de deelgemeente en een nawoord van de Rekenkamer.

In het algemene rapport zijn doelstelling, probleemstelling, onderzoeksvragen en opzet van het onderzoek behandeld. Ook wordt in dat rapport ingegaan op enkele gemeenschappelijke onderwerpen en begrippen. Tevens zijn in het algemene rapport de bevindingen voor de deelgemeenten gezamenlijk en in relatie tot elkaar opgenomen. In het navolgende wordt uitsluitend op het subsidieproces van de deelgemeente Hoek van Holland ingegaan.

II

aard en omvang subsidieverstrekking

Uitgangspunt voor de bepaling van aard en omvang van subsidies is bij andere deelgemeenten de begroting of rekening 1998, meer in het bijzonder de zogenoemde staat van inkomensoverdrachten, ook wel aangeduid als staat G. De deelgemeente Hoek van Holland heeft geen staat van inkomensoverdrachten opgenomen in haar begroting of rekening. De deelgemeente heeft echter op verzoek van de Rekenkamer Rotterdam een handgeschreven overzicht van subsidies aangeleverd. Uit het aangereikte handmatige overzicht kan worden afgeleid dat de deelgemeente Hoek van Holland over 1998 in totaal circa f 1.6 mln. heeft besteed in de vorm van subsidies. Gerelateerd aan het totaal van de lasten in de rekening van ongeveer f 16.5 mln. betreft dit circa 9,6 procent. In bijlage I wordt uitvoeriger op het overzicht ingegaan.

In tabel I wordt, van een aantal kenmerken, een overzicht gepresenteerd van de verstrekte subsidies. Deze kenmerken betreffen de subsidiemethode zoals nader onderscheiden in de Verordening Algemene Subsidievoorwaarden (VAS), de mate waarin subsidies worden gefinancierd uit een doeluitkering van de gemeente (of van het Rijk via de gemeente) aan de deelgemeente en het structurele versus incidentele karakter van de subsidie.

SUBSIDIERING DOOR DEELGEMEENTE HOEK VAN HOLLAND

tabel I

kenmerken subsidies deelgemeente Hoek van Holland, 1998

lasten / type subsidies	bedrag in f	Bedrag in f	bedrag in f	als percentage van totale subsidies lasten hand-matig overzicht	
Totaal lasten	16.529.109			100	
waarvan: subsidies in overzicht		1.467.551		9	100
waarvan: type subsidie					
▪ budget		0		0	0
▪ exploitatie		1.168.718		7	80
▪ prestatie		279.266		2	19
▪ waarderings		19.567		0	1
waarvan: structureel		1.280.599		8	87
▪ eenmalig		186.952		1	13
waarvan: doeluitkering			0	0	0
▪ overig			186.952	1	13

Bij de deelgemeente Hoek van Holland ligt het accent qua subsidiemethode op exploitatiesubsidies (80 procent). Uit deze tabel valt op te maken dat de deelgemeente Hoek van Holland geen budgetsubsidiering kent. Van de totale subsidiestroom op basis van het verstrekte overzicht wordt 0 procent gefinancierd uit een doeluitkering. Het merendeel van de subsidiegelden heeft een structureel karakter (87 procent).

SUBSIDIERING DOOR DEELGEMEENTE HOEK VAN HOLLAND

De verdeling van subsidies over beleidsterreinen, conform de indeling naar subfuncties is opgenomen in tabel II.

tabel II

verdeling van subsidies over beleidsterreinen *

Subfunctie	Omschrijving	bedragen in f	percentage
001	▪ bestuursorganen	6.000	0,4
002	▪ bestuursapparaat	15.675	1,1
140	▪ wijkveiligheid	1.890	0,1
310	▪ toerisme en recreatie	314.500	21,4
511	▪ vormings- en ontwikkelingswerk	50.083,35	3,4
540	▪ kunst	81.989	5,5
541	▪ monumentenzorg	6.664	0,4
620	▪ maatschappelijke begeleiding	851.857	58,0
630	▪ sociaal-cultureel werk	18.630	1,2
650	▪ kinderopvang	120.263	8,2
totaal		1.467.551,35	100%

* overzicht op basis van handmatig overzicht ,
gecorrigeerd

Dit overzicht laat zien dat het merendeel van de subsidies ressorteert onder de subfuncties Maatschappelijke Begeleiding (620) en Toerisme en recreatie (310). De subsidiegelden van toerisme en recreatie worden geheel besteed aan de Stichting Promotie Hoek van Holland (ook wel Hoek van Holland Werelddorp genaamd).

III selectie

De Rekenkamer heeft voor de selectie van nader te onderzoeken subsidies het handgeschreven overzicht als uitgangspunt genomen. Bij de selectie is, gegeven de beschikbare informatie in deze staat, gestreefd naar spreiding over beleidsterreinen, financieel belang en typen subsidie. Op grond hiervan zijn subsidies aan de volgende zes organisaties in het onderzoek betrokken:

- Stichting Peuterspeelzalen;
- Stichting Dienstencentrum;
- Stichting Maatzorg;
- Hoek van Holland Werelddorp/ Stichting Promotie Hoek van Holland;
- Stichting Welzijn Hoek van Holland;
- Stichting Vrienden van het Staelduinse Bos.

Als uitgangspunt is gehanteerd dat met de selectie van een relatief beperkt aantal subsidies een aanzienlijk deel van de subsidiegelden in het onderzoek wordt betrokken. Uitgaande van het totaalbedrag, zoals vermeldt in het (oorspronkelijke) aangeleverde overzicht (i.c. f 1.589.303,-), omvat deze selectie na correctie f 1.247.732,35 ofwel 78 procent. In bijlagen II en III wordt uitvoeriger stilgestaan bij de selectie van onderzochte subsidies.

IV beleidskader en regelgeving

IV-1 beleidskader

De deelgemeente Hoek van Holland hanteert de begroting als primair beleidskader voor de verstrekking van de subsidie.

De deelgemeente Hoek van Holland hanteert voor de begroting en rekening de systematiek van het beleids- en beheersinstrumentarium (BBI). In 1998 zijn volgens de deelgemeente in de begroting de beleidsvoornemens voor het komende jaar zo concreet mogelijk geformuleerd en zijn diverse (prestatie)gegevens aangeleverd. Daarnaast is in 1997 gewerkt aan de ombouw van de jaarrekening, zodat aansluiting kon plaatsvinden met de productbegroting.

In de beleidsbegroting wordt per beleidstaak een aantal aspecten omschreven, waaronder:

- beleidstaak, sector, functienummer, portefeuillehouder, budgethouder;
- taakomschrijving;
- doelstelling;
- ontwikkelingen;
- consequenties nieuw beleid;
- relatie met taakoverschrijdend beleid;
- beleidsmarges;
- beheersproducten;
- kwaliteitseisen;
- output in hoeveelheid en kengetallen;
- meerjarenraming bestaand beleid;
- toelichting verschillenanalyse.

In de productbegroting worden de beleidsproducten die gerelateerd zijn aan de beleidstaken verder uitgewerkt. Daarbij wordt aandacht besteed aan:

- beleidsdoel;
- productomschrijving;
- activiteiten;
- kwaliteitseisen;
- prestaties;
- ontwikkelingen;
- kengetallen;
- begroting en toelichting.

In de beleidsrekening 1998 staat dat de nieuwe deelgemeenteraad, die in 1998 is aangetreden, vindt dat het werken volgens de beginselen van de BBI-systematiek een middel is en geen hoofddoel op

zich mag zijn. Zij wensen de wijze van administreren, alsmede het werken vanuit deze systematiek weliswaar niet te verlaten, maar willen het niet meer de boventoon laten voeren. Het in hoog tempo doorontwikkelen van deze systematiek is dan ook getemporeerd. De beleidsbegroting en beleidsrekening sluiten op elkaar aan. Er is echter geen productrekening die direct bij de productbegroting aansluit.

In de deelgemeente Hoek van Holland zijn geen andere beleidskaders ontwikkeld.

IV-2 regelgeving

De 'Regeling Algemene Subsidievoorwaarden 1991 (RAS)' die in Hoek van Holland gebruikt wordt, geeft een nadere invulling van de VAS 1990 en de Verordening op de deelgemeenten (Vod).

Bij de vaststelling van de RAS is vanuit de deelgemeenteraad en de commissie Welzijn en Sport gevraagd om aanvullende voorwaarden per werksoort en een uitwerking van mogelijke toepasbare normen voor subsidieverlening, de zogenaamde 'normering ten behoeve van de regeling algemene subsidievoorwaarden'. Per werksoort is in deze normering aangegeven waaruit de doelgroep, de doelstelling, de subsidiesoort, prestaties en normering bestaan. Tevens staat hierin beschreven dat de deelgemeente Hoek van Holland toe wil naar een meer outputgerichte subsidiëring. De politiek wil een systeem van subsidiëring waarbij de prestaties die door instellingen geleverd worden meetbaar worden.

V subsidieverstrekking in praktijk

In het subsidieproces is een aantal fasen te onderscheiden, namelijk voorbereiding, bepaling, uitvoering, controle en evaluatie. Aan de hand van deze fasen wordt de praktijk in de deelgemeente Hoek van Holland voor de subsidieaanvragen over 1998 beschreven. Ter illustratie wordt in aparte kaders de subsidiërelatie met één instelling (de Stichting Welzijn Hoek van Holland) nader belicht. Hieraan voorafgaand wordt de dossiervorming door de deelgemeente ten aanzien van de subsidiëring behandeld.

V-1 dossiervorming

De Rekenkamer heeft voor de geselecteerde subsidies de dossiers opgevraagd. Daarbij heeft de Rekenkamer de deelgemeente bij brief aangegeven welke documenten zij verwachtte aan te treffen. Hierbij is gevraagd naar hetgeen conform de regelgeving aanwezig moet zijn, hetgeen idealiter aanwezig zou kunnen zijn en naar “overige relevante informatie”.

Gezien het moment waarop het onderzoek plaats heeft gevonden (najaar 1999) geldt dat volgens de regelgeving de betreffende (verplichte) documenten aanwezig zouden moeten zijn. Tabel III vat de bevindingen samen, waarbij ook rekening is gehouden met het onderscheid tussen structurele subsidies en eenmalige subsidies. Bij de onderzochte dossiers is nagegaan hoeveel documenten aanwezig waren (1^e kolom), hoeveel documenten niet aanwezig waren (2^e kolom) en hoeveel van deze afwezige documenten vereist waren (3^e kolom).

tabel III

samenstelling van onderzochte zes dossiers van gesubsidieerden

document *	aanwezig	niet aanwezig	waarvan vereist
<i>aanvraag</i>	3	3	3
<i>aanvraagformulier</i>	nvt	nvt	nvt
<i>begroting</i>	4	2	2
<i>werkplan/beleidsplan</i>	1	5	5
<i>Beschikking</i>	6	0	0
<i>uitvoeringsovereenkomst</i>	0	6	0
<i>verantwoordingsinformatie</i>	5	1	0
<i>financieel</i>			
<i>verantwoordingsinformatie</i>	1	5	5
<i>Inhoudelijk</i>			
<i>afrekeningformulier</i>	nvt	nvt	nvt
<i>afrekening / vaststelling</i>	1	5	4
<i>accountantsverklaring</i>	3	3	0
<i>evaluaties</i>	0	0	0

* verplichte elementen cursief.

De aanlevering aan de Rekenkamer van de gevraagde dossiers heeft bij de deelgemeente veel moeite gekost. Echter op vragen van de Rekenkamer inzake de onderzochte subsidies is alert en adequaat gereageerd. De Rekenkamer constateert dat de onderzochte dossiers op onderdelen ernstige gebreken vertonen. Bij navraag voor aanvullingen kostte het de deelgemeente veel moeite documenten alsnog boven tafel te krijgen; sommige documenten bleken onvindbaar. De Rekenkamer plaatst bij de dossiervorming de volgende kanttekeningen:

- De deelgemeente Hoek van Holland kent geen aanvraag- of afrekenformulieren. Tevens werd opgemerkt dat de deelgemeente de jaarverslagen als evaluaties beschouwt. De Rekenkamer heeft haar eigen opvatting over de aard van evaluaties en beschouwt de jaarverslagen derhalve niet als evaluaties. De deelgemeente Hoek van Holland kent geen budgetsubsidies en heeft derhalve ook geen uitvoeringsovereenkomsten;
- In de helft van de gevallen ontbreekt de aanvraag in het dossier;
- De inhoudelijke verantwoordingsinformatie is niet meer aangeleverd door Stichting Peuterspeelzalen en Stichting het Dienstencentrum, omdat deze stichtingen in mei 1998 zijn overgegaan naar de Stichting Welzijn Hoek van Holland. De deelgemeente en de Stichting Welzijn Hoek van Holland hebben de afspraak dat er voor 1998 geen inhoudelijke

SUBSIDIERING DOOR DEELGEMEENTE HOEK VAN HOLLAND

verantwoordingsinformatie geleverd hoeft te worden, omdat de prioriteit bij andere zaken ligt. Voor 1999 is de Stichting Welzijn wel verplicht de inhoudelijke verantwoording aan te leveren. De Stichting Vrienden van het Staelduinse Bos zou, volgens de deelgemeente, de inhoudelijke verantwoordingsinformatie al aanleveren bij de aanvraag. Noch de aanvraag, noch de verantwoordingsinformatie is in het dossier aangetroffen.

- De deelgemeente heeft aangegeven dat waarderingssubsidies, zoals de subsidie voor de Stichting Vrienden van het Staelduinse Bos niet echt afgerekend worden. De uitbetaling van het toegekende geld staat gelijk aan de definitieve vaststelling.
- Ten aanzien van de accountantsverklaring van de Stichting Maatzorg heeft de deelgemeente medegedeeld dat die wel verschenen is, maar niet in het dossier is terug te vinden, omdat de stichting geld zou verlangen voor de verstrekking van de verklaring.

V-2

voorbereiding en bepaling van subsidies

V-2-1 doelformulering

De Rekenkamer heeft in haar onderzoek op hoofdlijnen getoetst in hoeverre voor beleidstaken, waarvoor subsidies worden verstrekt, van concreet en meetbaar geformuleerde beleidsdoelen sprake is (zie ook het algemene rapport). Geconstateerd wordt dat in de beleidsbegroting beleidsdoelen in algemene termen zijn omschreven. Tevens is in het merendeel van de gevallen gekwantificeerd aangegeven welke producten/activiteiten hiervoor geleverd moeten worden, deels in de vorm van kengetallen. De doelformulering in de productbegroting staat op hetzelfde niveau als in de beleidsbegroting. Daarnaast zijn de activiteiten in kwalitatieve termen en indien aanwezig, de prestaties en kengetallen kwantitatief weergegeven. Tevens is benoemd welke actor het product levert. De activiteiten, prestaties en kengetallen dienen in het begrotingsjaar, in dit geval 1998, behaald te worden. De doelformulering is met name gericht op producten en in veel mindere mate op effecten.

Een voorbeeld: de subsidierelatie tussen de deelgemeente en de SWH [1]

De deelgemeente Hoek van Holland onderscheidt in haar beleids- en productbegroting binnen hoofdfunctie 6 'Sociale voorziening en maatschappelijke dienstverlening' de beleidstaak 'zorg en maatschappelijke dienstverlening'. In de beleidsbegroting wordt het beleidsdoel van deze beleidstaak als volgt geformuleerd:

- het bevorderen van een toestand van maatschappelijk en geestelijk welbevinden door het stimuleren van hulpverlening door vrijwilligersorganisaties en eerstelijnsinstellingen. Hier dient mee te worden bereikt dat individuen en groepen van inwoners zoveel en zolang mogelijk binnen hun omgeving zelfstandig kunnen blijven functioneren.

Deze beleidstaak is in de productbegroting uitgesplitst in drie producten namelijk maatschappelijk werk, dienstencentrum en ouderenbeleid. Hieronder wordt verder ingegaan op het product 'dienstencentrum'.

In de productbegroting wordt als beleidsdoel hiervan gegeven:

- ouderen in staat stellen zolang mogelijk zelfstandig te blijven wonen en in de eigen woonomgeving te blijven functioneren.

In de productomschrijving staat dat dit product het mede voorbereiden en uitvoering geven aan het ouderenbeleid in de deelgemeente Hoek van Holland inhoudt. De activiteiten die genoemd worden, zijn de activiteiten die de deelgemeente uitvoert. Tevens staan de prestaties genoemd die de uitvoerende instantie, Stichting het Dienstencentrum, moet leveren. Als prestaties worden onderscheiden:

SUBSIDIERING DOOR DEELGEMEENTE HOEK VAN HOLLAND

- informatie en advies (aantal cliënten, aantal contacten, contacten per cliënt);
- dienstverlening (aantal maaltijden, behandeling voetverzorging, aanvragen indicering alarmering, deelnemers MBVO);
- sociaal-cultureel werk (aantal activiteiten, aantal deelnemers);
- Meldpunt zorg (aantal indicatiestellingen).

Er worden echter geen aantallen genoemd. In de productbegroting staan verder nog de kengetallen (kosten per inwoner), de kwaliteitseisen (die nog moeten worden vastgesteld) en de ontwikkelingen genoemd.

Een belangrijke ontwikkeling in 1998 is de opzet van de brede welzijnsorganisatie in Hoek van Holland. Eind 1997 zijn de mogelijkheden daartoe onderzocht. Het welzijnsbeleid diende in 1998 in het teken te staan van een verdere professionalisering.

Per 1 mei 1998 heeft een fusie plaatsgevonden tussen Stichting Dienstencentrum, (de uitvoerder van bovenstaand product), Stichting Peuterspeelzalen, Stichting Kindercentrum Hoek van Holland, het ambulante jongerenwerk en Stichting Buitenschoolse opvang Hoek van Holland in de Stichting Welzijn Hoek van Holland (SWH). 1 mei 1998 is de officiële fusiedatum, de feitelijke fusie heeft pas rond 1 juni 1998 plaatsgevonden.

Het product dienstencentrum is in 1998 dus uitgevoerd door twee verschillende instellingen, te weten Stichting Dienstencentrum en SWH.

In een notitie van het Dagelijks Bestuur aan de Deelgemeenteraad van 13 november 1997 aangaande de formele oprichting van de brede welzijnsstichting staat als doel:

' de Stichting Welzijn Hoek van Holland stelt zich ten doel het scheppen, dan wel het in stand houden van omstandigheden, waarmede inwoners van Hoek van Holland hun welzijn kunnen vergroten '

De Stichting Welzijn tracht dit doel te bereiken door:

- het oprichten en exploiteren van voorzieningen voor kinderopvang;
- het beheren van de functie openbare speeltuin;
- het aanbieden van recreatieve en vormende activiteiten aan personen van verschillende leeftijdsgroepen;
- het geven van voorlichting en adviezen aan personen van verschillende leeftijdsgroepen;
- het aanbieden van diensten aan personen en instellingen in Hoek van Holland;
- het samenwerken met andere instellingen;
- het meewerken aan het (deel)gemeentelijk welzijnsbeleid;
- het aantrekken en ondersteunen van beroepskrachten en vrijwilligers ter uitvoering van het beleid;
- het aanwenden van alle andere wettige middelen die aan het gestelde doel dienstbaar kunnen zijn.

De doelen zijn in dit stuk kwalitatief gesteld. Opgemerkt dient te worden dat het in eerste instantie de bedoeling was dat ook de speeltuinvereniging mee zou fuseren. Dit is uiteindelijk niet doorgegaan.

V-2-2 besluitvorming

Nadat de deelgemeente de begroting heeft vastgesteld ligt de verantwoordelijkheid voor de subsidieverstrekking bij het Dagelijks Bestuur. In de praktijk betekent dit dat alle stukken in eerste instantie naar de verantwoordelijke beleidsmedewerker/ambtenaar gaan. Zowel aanvragen als afrekeningen worden eerst ambtelijk gecontroleerd. Wel krijgt het Dagelijks Bestuur altijd de aanvragen en afrekeningen onder ogen. Daarnaast wordt voorafgaand aan de vergaderingen van het Dagelijks Bestuur tijdens portefeuillehoudersvergaderingen inhoudelijk ingegaan op de aanvragen en afrekeningen. Indien er iets aan de hand is, vraagt de bestuurder de stukken op en neemt deze zelf door.

V-2-3 beschikking

De beschikking (toekenning) heeft een gestandaardiseerde opzet met een aantal vaste elementen:

- Bij geen van de onderzochte subsidies wordt in de brief genoemd op basis van welk wettelijk voorschrift de subsidie wordt toegekend. Echter in het besluit van de deelgemeente dat bij de brief wordt gevoegd zijn altijd de VAS 1994 en de RAS 1990 als wettelijke grondslag genoemd. De Vod en de 'Normering ten behoeve van de regeling algemene subsidievoorwaarden' worden niet aangehaald;
- In het besluit wordt verwezen naar de begroting van 1998 en naar het productnummer van de begroting ten laste waarvan de subsidie zal komen;
- In de beschikking wordt nagenoeg altijd aangegeven welke soort subsidie het betreft, volgens de definiëring uit de VAS. Er worden echter ook andere termen gebruikt zoals bijvoorbeeld startsubsidie of werkkapitaal. In andere gevallen blijft een verdere specificatie achterwege en spreekt men simpelweg over 'subsidie';
- Indien een eenmalige subsidie wordt verstrekt is dit vermeld in de beschikking;
- In de brief wordt ook de wijze van financiële afwikkeling van de subsidie vermeld.

Een voorbeeld: de subsidierelatie tussen de deelgemeente en de SWH [2]

Begin 1998 is op de subsidieaanvragen van de toen nog afzonderlijke stichtingen afzonderlijk beschikt voor de perioden van 1 januari tot 1 april en van 1 april tot 1 mei. Daarna zijn twee beschikkingen uitgegaan voor de nieuwe welzijnsstichting. Deze twee beschikkingen voldoen aan de algemene kenmerken van een beschikking in Hoek van Holland. In de eerste beschikking van 16 januari 1998 wordt gesproken over een eenmalig subsidiebedrag voor personeelskosten en een ander subsidiebedrag wordt gedefinieerd als werkkapitaal. In de tweede beschikking van 9 april 1998 worden twee subsidies aangeduid als respectievelijk exploitatiesubsidie en eenmalige startsubsidie.

Het bestuur van de deelgemeente Hoek van Holland heeft in het bestuurlijk interview aangegeven dat zij in de toekomst budgetsubsidiering in wil voeren voor de Stichting Welzijn. Voordat tot budgetsubsidiering wordt overgegaan wil het bestuur eerst haar standpunt bepalen omtrent de vermogensopbouw van de Stichting Welzijn. Daarnaast vindt het bestuur dat zij een verantwoordelijkheid heeft met betrekking tot de continuïteit van de aangeboden diensten in het sociaal-cultureel werk en de kinderopvang. De deelgemeente Hoek van Holland vindt dat voordat de Stichting op afstand wordt geplaatst door over te gaan op budgetfinanciering een en ander goed geregeld moet zijn. In de beleidsbegroting 1998 wordt bij 'consequenties nieuw beleid' aangegeven dat de opzet van de brede welzijnsstichting in het subsidiebeleid tot uiting zal komen door invoering van budgetsubsidiering. In de productbegroting 1998 gaat men vooralsnog uit van exploitatiesubsidie. In de wederhoorfase heeft de deelgemeente Hoek van Holland aangegeven dat de inzet van de deelgemeente erop is gericht om op termijn te komen tot budgetfinanciering, welke richtinggevend zal zijn voor de toekomst.

V-2-4 uitvoeringsovereenkomst

De deelgemeente Hoek van Holland verstrekt geen budgetsubsidies, zodat er ook geen sprake is van uitvoeringsovereenkomsten.

V-3 uitvoering en controle

V-3-1 aanvraag

De vigerende regelgeving geeft expliciet aan onder welke voorwaarden een subsidie kan worden aangevraagd. Dit betreft onder andere de termijn waarbinnen een aanvraag moet worden ingediend en de in te dienen stukken die voor de aanvraag van belang zijn. Een aandachtspunt in dit onderzoek betreft de mate waarin op de naleving van deze regelgeving door de deelgemeente wordt toegezien en de mate waarin de deelgemeente handelt conform vigerende regelgeving. De deelgemeente Hoek van Holland hanteert naast de VAS de 'Regeling algemene subsidievoorwaarden'. De RAS wijkt voor de termijnen van de aanvraag niet af van de VAS. Bij de termijn voor de structurele subsidie staat in de RAS echter dat het Dagelijks Bestuur kan bepalen dat de aanvraag op een ander tijdstip ingediend kan worden.

Een instelling dient een aanvraag voor een (structurele) subsidie schriftelijk in te dienen vóór 1 april van het jaar voorafgaande aan dat waarin de te subsidiëren activiteit een aanvang neemt. Uit de

SUBSIDIERING DOOR DEELGEMEENTE HOEK VAN HOLLAND

onderzochte dossiers blijkt dat, uitgaande van de deelgemeentelijke richtlijnen, van de onderzochte instellingen er slechts één aan dit criterium heeft voldaan. Twee andere hebben de aanvraag eind 1997 ingediend. Dit betekent een ruime overschrijding van de termijn.

Een voorbeeld: de subsidierelatie tussen de deelgemeente en de SWH [3]

Er is geen officiële aanvraag van de Stichting Welzijn Hoek van Holland terug te vinden in het dossier. Bij navraag blijkt deze ook niet te zijn ingediend. De stukken die ten grondslag liggen aan het ontstaan van de Stichting, worden door de deelgemeente min of meer gezien als aanvraag. Op basis daarvan en na veel overleg is bepaald waar de subsidie voor de stichting uit moest bestaan. Tevens is gebruik gemaakt van de begrotingen die in oktober 1997 en februari 1998 zijn verschenen.

Een instelling is verplicht voor een eenmalige subsidie schriftelijk een aanvraag in te dienen bij het bestuursorgaan vóór het tijdstip waarop een aanvang met de activiteit wordt gemaakt.

De Vereniging Vrienden van het Staelduinse Bos zou een aanvraag hebben ingediend. Zoals eerder vermeld, is de deelgemeente echter niet in staat de aanvraag uit het archief te lichten.

De Stichting Welzijn heeft in 1998 ten behoeve van hun oprichting éénmalige subsidies gekregen. Evenals bij de structurele subsidie zijn deze bedragen vastgesteld op basis van gesprekken naar aanleiding van de fusie en op basis van de begroting van februari 1998.

De deelgemeente geeft aan dat in de praktijk aanvragen die te laat worden ingediend altijd nog in behandeling worden genomen.

V-3-2 documenten bij aanvraag

De deelgemeente heeft aangegeven dat een begroting met een duidelijke toelichting het enige document is dat bij het indienen van een éénmalige aanvraag verplicht overlegd moet worden. De Stichting Welzijn en Vrienden van het Staelduinse Bos, hebben hier volgens de deelgemeente aan voldaan. De begroting van de Stichting Vrienden van het Staelduinse Bos is bij de deelgemeente echter onvindbaar.

Volgens de VAS dient bij een aanvraag van een structurele subsidie het volgende overlegd te worden:

- een begroting ;
- een meerjarig werkplan tevens inhoudende een meerjarenbegroting;
- andere bescheiden, waarvan indiening door het bestuursorgaan noodzakelijk wordt geoordeeld.

De deelgemeente geeft aan dat alle geselecteerde instellingen een begroting en een activiteitenplan horen in te dienen. Volgens de deelgemeente behoeven slechts twee van de zes onderzochte instellingen een meerjarenwerkplan in te dienen. Ten aanzien van de Stichting Peuterspeelzalen en Stichting Dienstencentrum is dit niet eenduidig. In het dossier zijn vier begrotingen en één activiteitenplan aangetroffen. Bij dit activiteitenplan is tevens een meerjarenplan ingesloten.

Naast de hiervoor genoemde documenten dient de belanghebbende die voor het eerst een structurele subsidie aanvraagt bij de aanvraag tevens de statuten en/of het reglement van de belanghebbende

SUBSIDIERING DOOR DEELGEMEENTE HOEK VAN HOLLAND

alsmede een opgave van de bestuurssamenstelling te overleggen. Alle door de Rekenkamer geselecteerde instellingen hebben volgens mededeling van de deelgemeente bij eerste aanvraag hieraan voldaan. Tevens worden volgens de deelgemeente statuten en opgaven van de bestuurssamenstelling verstrekt bij een wijziging.

V-3-3 subsidietoekenning

In de VAS is expliciet bepaald binnen welke termijn een beslissing op de aanvraag dient te volgen. Het Dagelijks Bestuur van de deelgemeente dient namelijk binnen acht weken na de dag waarop de begroting voor de deelgemeente voor dat kalenderjaar is vastgesteld (d.d. 13 november 1997) een beslissing te nemen op de aanvraag. Dit betekent in dit geval dus vóór 13 januari 1998. De deelgemeente Hoek van Holland heeft hier in bijna alle gevallen aan voldaan (twee keer twee dagen te laat). Alleen de tweede beschikking voor de Stichting Welzijn Hoek van Holland was te laat.

Een voorbeeld: de subsidierelatie tussen de deelgemeente en de SWH [4]

Er zijn twee beschikkingen verstrekt aan de Stichting Welzijn Hoek van Holland. De subsidies dienen, gezien de regelgeving, vóór 13 januari 1998 beschikt te worden. Bij het verstrekken van de eerste subsidie heeft de deelgemeente deze termijn met slechts een paar dagen overschreden. De structurele subsidies die in de tweede beschikking aan bod komen zijn te laat beschikt. De Stichting zelf ging echter officieel pas 1 mei 1998 van start. De organisaties die gefuseerd werden in deze stichting hebben voor het eerste kwartaal toen ze nog zelfstandig functioneerden, wel tijdig hun beschikking ontvangen.

SUBSIDIERING DOOR DEELGEMEENTE HOEK VAN HOLLAND

V-3-4 bezwaar en beroep

Tegen geen enkel besluit met betrekking tot de door de Rekenkamer geselecteerde subsidies is in 1998 bezwaar of beroep aangetekend.

V-3-5 verantwoording

Ten behoeve van de definitieve vaststelling van de subsidie dient conform de VAS een aantal documenten overlegd te worden, te weten:

- een financieel verslag;
- een accountantsverklaring indien de toegekende subsidie(s) in een jaar meer dan f 100.000,- bedraagt.

De RAS wijkt in deze niet af van de VAS.

Standaard verlangt de deelgemeente Hoek van Holland van de structureel gesubsidieerden de volgende documenten:

- een jaarrekening;
- een accountantsverklaring;
- een verslag van activiteiten.

Voor de waarderingssubsidie geldt volgens de deelgemeente, dat de verantwoordingsinformatie reeds in de aanvraag is verwerkt.

De Stichting Peuterspeelzalen en Stichting Dienstencentrum hebben echter over 1998 (het fusiejaar) geen inhoudelijke verantwoordingsinformatie afgegeven. Wel hebben ze een financieel verslag tot 1 mei 1998 ingediend.

Een voorbeeld: de subsidierelatie tussen de deelgemeente en de SWH [5]

Het financiële verslag 1998 (betreffende de periode 1 juni 1998 tot en met december 1998) is niet gedateerd. De bijbehorende accountantsverklaring is gedateerd op 9 juni 1999. Dit zou betekenen dat de verantwoording te laat (na 1 mei) bij de deelgemeente is binnengekomen.

Tussen de deelgemeente en de Stichting Welzijn Hoek van Holland is er de afspraak dat er geen inhoudelijk jaarverslag geleverd hoeft te worden in 1998. Voor 1999 is dit wel het geval. De VAS geeft aan dat de verantwoordingsinformatie vóór 1 mei volgend op het jaar waarover de subsidie is verstrekt binnen hoort te zijn.

In de accountantsverklaring bij het financiële verslag wordt opgemerkt dat gegeven de aard van de activiteiten en de omvang van de Stichting de interne organisatie niet op economisch verantwoorde wijze zodanig kan worden ingericht dat door accountantscontrole op rationele wijze zekerheid kan worden verkregen omtrent de volledigheid van de eigen inkomsten.

De accountant is van oordeel dat, onder voorbehoud van het effect van hetgeen in de vorige alinea is vermeld, de jaarrekening van de Stichting Welzijn Hoek van Holland een getrouw beeld geeft van de grootte en samenstelling van het vermogen van de Stichting op 31 december 1998 en van het resultaat over 1998 en ook in overeenstemming is met de subsidiebepalingen.

Na ontvangst van de jaarrekeningen 1998 van de stichting Welzijn en haar voorgangers heeft de deelgemeente Hoek van Holland het stichtingsbestuur medegedeeld de jaarrekeningen niet te accepteren. Om zorgvuldigheid binnen het subsidieproces te betrachten en om de rechtmatigheid juist te kunnen beoordelen heeft de deelgemeente

aan de Accountants Dienst Rotterdam (ADR) gevraagd om een second opinion ten aanzien van de afwikkelingen van de instellingen die in de Stichting Welzijn zijn opgegaan, alsmede de afrekening van de stichting Welzijn zelf. De zienswijze van de ADR is inmiddels ontvangen. De deelgemeente heeft met deze resultaten in de hand vervolgens overeenstemming bereikt met de Stichting Welzijn over de aan te brengen correcties.

In de VAS is bepaald binnen welke termijn na afloop van de subsidieperiode of gesubsidieerde activiteit een verantwoording ingediend moet worden. Deze termijn bedraagt voor structurele subsidies 17 weken na het verstrijken van het subsidiejaar. Voor een eenmalige subsidie dient de verantwoording zes weken na afloop van de activiteit ingediend te worden. De Rekenkamer constateert dat van de zes onderzochte gesubsidieerden twee de financiële verantwoording tijdig hebben ingediend. Bij één was sprake van enige overschrijding en bij twee andere was sprake van een ruime overschrijding. Eén keer was er geen financiële verantwoordingsinformatie in het dossier aanwezig. Opgemerkt dient te worden dat dit in één geval ook niet verplicht was. De inhoudelijke verantwoording was in vijf van de zes gevallen niet in het dossier aanwezig. De indiening van de inhoudelijke verantwoording die wel aanwezig was heeft wel tijdig plaatsgevonden.

V-3-6 controle en vaststelling

De controle door de deelgemeente op de volledigheid en de juistheid van de documenten die in het kader van de subsidie worden opgevraagd zou een belangrijk element van het subsidiebeheer moeten vormen. De praktijk bij de deelgemeente Hoek van Holland is als volgt samen te vatten. Voor de controle op de volledigheid van gevraagde stukken is binnen Hoek van Holland geen eenduidige manier. Er wordt hiervoor of gebruik gemaakt van de accountantsverklaring, van een op ervaring berustende controle of men vertrouwt er gewoon op dat alles aanwezig is.

De meest voorkomende controle van de juistheid is volgens de deelgemeente het bekijken van de resultaten van de accountantscontrole. Daarnaast worden documenten ook vergeleken ten opzichte van voorgaande jaren en ten opzichte van documenten van andere instellingen.

De deelgemeente Hoek van Holland hanteert geen controlelijsten om de volledigheid en juistheid te toetsen.

In de VAS en in de deelgemeentelijke regelgeving is geen termijn bepaald voor het door de deelgemeente vaststellen van de definitieve subsidie. Echter, sinds de invoering van de derde tranche van de Algemene wet bestuursrecht (Awb) geldt dat in die gevallen het bestuursorgaan binnen een redelijke termijn (acht weken) op de aanvraag tot vaststelling van de subsidie dient te beschikken. Hoewel doorgaans na een activiteit of na een kalenderjaar door een gesubsidieerde instelling geen expliciete aanvraag tot vaststelling van het definitieve subsidiebedrag wordt ingediend, kan de aanlevering van de (inhoudelijke en financiële) verantwoordingsinformatie als zodanig worden beschouwd.

De deelgemeente heeft aangegeven dat twee van de zes door ons geselecteerde subsidies reeds zijn vastgesteld. De Rekenkamer heeft dit echter bij één van de twee niet kunnen controleren, omdat hiervoor geen vaststellingsgegevens in ons dossier aanwezig waren. De vaststelling die in ons dossier aanwezig was is tijdig. De overige subsidies zijn nog niet vastgesteld, met uitzondering van de waarderingssubsidie waarvoor geldt dat de toekenning tevens een definitieve vaststelling inhoudt.

SUBSIDIERING DOOR DEELGEMEENTE HOEK VAN HOLLAND

De achterstand in de vaststelling is volgens de deelgemeente vooral te wijten aan het feit dat:

- de verantwoordingsstukken van de gesubsidieerde ten behoeve van de afrekening van voorschotten nog niet ontvangen zijn door de deelgemeente;
- de controle door de deelgemeente op de verantwoordingsstukken nog niet is afgerond.

Een voorbeeld: de subsidierelatie tussen de deelgemeente en de SWH [6]

De afrekening van de subsidies die SWH heeft ontvangen over 1998 heeft nog niet plaatsgevonden. De afrekeningen van de afzonderlijke stichtingen worden meegenomen bij de afrekening van SWH.

De deelgemeente geeft een aantal oorzaken voor de vertraging van de vaststelling aan:

- de verantwoordingsstukken van de gesubsidieerde ten behoeve van de afrekening van voorschotten zijn nog niet allemaal ontvangen door de deelgemeente;
- de controle door de deelgemeente op de al wel aanwezig zijnde verantwoordingsstukken is nog niet afgerond;
- de opstartproblemen van de stichting.

V-3-7 sanctionering

Bij het toezien op de naleving van de subsidievoorwaarden zou geconstateerd kunnen worden dat van naleving geen sprake is of dat misbruik en oneigenlijk gebruik aan de orde zijn. De regelgeving bevat daartoe sanctiemogelijkheden. De deelgemeente Hoek van Holland gaf aan dat de door de Rekenkamer geselecteerde subsidieregelingen, behalve die voor waarderingssubsidie, sanctiemogelijkheden kennen. De deelgemeente noemde zelf tijdens het onderzoek de volgende mogelijkheden:

- het intrekken of verminderen van de subsidie;
- het terugvorderen van de subsidie;
- het in mindering brengen van het ten onrechte betaalde bedrag op het subsidiebedrag voor komende jaren.

Volgens het bestuur komt door de kleinschaligheid van Hoek van Holland de deelgemeente al snel informeel ter ore of er sprake is van misbruik of oneigenlijk gebruik. Ook ambtelijk meent men dat eventueel misbruik en oneigenlijk gebruik snel door henzelf gesignaleerd zouden worden, omdat veel ambtenaren in Hoek van Holland wonen. De deelgemeente Hoek van Holland geeft aan dat het toepassen van de sanctiemogelijkheden in 1998 niet gebeurd is. Tevens veronderstelt men dat indien noodzakelijk de sancties zeker toegepast zullen worden.

V-3-8 overleg

De Rekenkamer acht het voeren van structureel overleg een belangrijk instrument om de relatie tussen deelgemeente en gesubsidieerde te onderhouden. Afhankelijk van het politiek-maatschappelijk en financieel belang van de subsidie dient met de gesubsidieerde meer of minder intensief overleg gevoerd te worden. In de regel zal frequenter ambtelijk dan bestuurlijk overleg plaatsvinden.

De deelgemeente Hoek van Holland had in 1998 nog niet een duidelijke lijn uitgezet om te bepalen wanneer er overlegd moest worden. De deelgemeente Hoek van Holland is een kleine gemeente waar

veel zaken informeel plaatsvinden: 'ons kent ons'. Tijdens het onderzoek is gebleken dat in 1998 bij de geselecteerde subsidies met de grotere instellingen vaker overlegd werd dan met de kleinere.

Een voorbeeld: de subsidierelatie tussen de deelgemeente en de SWH [7]

In het onderzoek van de Rekenkamer is naar voren gekomen dat met SWH intensief overleg wordt gevoerd. Tussen de ambtelijke organisatie en de directeur is er maandelijks overleg. Tussen de portefeuillehouder en de directeur vindt er elke twee à drie maanden een overleg plaats. Tenslotte is er ook nog twee keer per jaar een bestuurlijk overleg tussen de voorzitter en portefeuillehouder van de deelgemeente en de directeur en het bestuur van de stichting. Tijdens dit bestuurlijke overleg wordt de halfjaarrapportage behandeld.

Tijdens het bestuurlijk interview is gebleken dat de deelgemeente eind 1998 onderzoek heeft laten uitvoeren naar de interne processen binnen de deelgemeente. Met een externe adviseur is vervolgens een aantal reorganisatieprocessen gestart. Dit heeft tevens zijn weerslag gehad op de praktijk van subsidieverstrekking. Een uitvloeisel hiervan is het stroomlijnen van de overleggen met gesubsidieerden. Vanaf 1999 liggen afspraken voor het komende jaar vast. Ook worden van dergelijke gesprekken verslagen gemaakt. De frequentie van het overleg is niet alleen afhankelijk van de subsidiemethodiek.

V-3-9 uitvoeringskosten

In de deelgemeente Hoek van Holland is men medio 1997 begonnen met de implementatie van een tijdschrijfsysteem. Voor het opstellen van de begroting van 1998 is men uitgegaan van aannames en niet van feitelijke uitkomsten.

V-4 evaluatie

In relatie tot de geformuleerde beleidsdoelen is het van belang te weten in hoeverre bij de deelgemeente inzicht bestaat in de mate waarin de doelstelling van de subsidie gerealiseerd wordt. De deelgemeente Hoek van Holland geeft aan in tweederde van de gevallen dit inzicht te missen. Een verklaring zou kunnen zijn dat bij slechts één instelling vooraf evaluatiecriteria geformuleerd zijn. De deelgemeente Hoek van Holland beoordeelt de doeltreffendheid op grond van de volgende gegevens:

- door de instelling geleverde verslagen;
- bevindingen ter plaatse;
- statistische gegevens;
- gegevens op basis van een evaluatieonderzoek.

De Rekenkamer constateert dat evaluatieonderzoek naar de effectiviteit en/of efficiency van de subsidie c.q. gesubsidieerde in geen van de gevallen heeft plaatsgevonden.

VI conclusies

In relatie tot de geformuleerde onderzoeksvragen over de aard en omvang van de subsidieverstrekking, de subsidiepraktijk en de waarborgen voor rechtmatig, doelmatig en doeltreffend subsidiebeheer, komt de Rekenkamer in dit onderzoek voor de deelgemeente Hoek van Holland tot de volgende conclusies.

VI-1 aard en omvang van de subsidieverstrekking

Gerelateerd aan het totaal van de lasten in de rekening van ongeveer f 16,5 mln. is 9,6 procent besteed in de vorm van subsidies. De deelgemeente Hoek van Holland heeft de overstap naar budgetsubsidiering nog niet gemaakt. De deelgemeente Hoek van Holland heeft aangegeven in de toekomst wel het voornemen te hebben om over te gaan naar budgetsubsidiering. Van de circa f 1,4 mln. aan subsidies wordt op dit moment 80 procent gesubsidieerd als exploitatiesubsidie. Daarnaast wordt nog 19 procent van de subsidies als prestatiesubsidie verstrekt. De Rekenkamer concludeert dat de deelgemeente Hoek van Holland nog graag veel grip wil houden op de activiteiten en producten die met de subsidies geleverd worden. De deelgemeente Hoek van Holland is nog niet toe aan sturen op afstand. Er is nog sprake van een echte exploitatiesubsidierelatie.

VI-2 beleidskader, regelgeving en beslisdocumenten

De deelgemeente Hoek van Holland is op weg om meer prestatiegericht te gaan werken. De deelgemeente wilde dit met de invoering van de systematiek van beleids- en beheersinstrumentarium bereiken. De ontwikkeling van dit instrumentarium is getemporeerd, omdat het bestuur van mening is dat de systematiek een middel is en geen doel op zich mag worden. De Rekenkamer constateert dat het niveau waarop de ontwikkeling van de systematiek zich op dit moment bevindt een goede aanzet is om te komen tot een goede BBI-systematiek. De systematiek is momenteel meer productgericht dan effectgericht.

Ten aanzien van de vorm en inhoud van de begroting en rekening kan geconcludeerd worden dat de beleidsbegroting en beleidsrekening op elkaar aansluiten. Er is echter geen tegenhanger van de productbegroting in de vorm van een product-jaarrekening.

Voordat de deelgemeente daadwerkelijk prestatiegericht kan gaan sturen dient zij, naast de verdere ontwikkeling van de BBI-systematiek, over te stappen op een andere manier van subsidiëren, namelijk budgetsubsidiering.

Ten aanzien van de regelgeving kan worden geconcludeerd dat een nadere invulling van de VAS 1990 en de Vod is uitgewerkt in de 'Regeling Algemene Subsidievoorwaarden 1991 (RAS)' die in Hoek van Holland gebruikt wordt. Bij de vaststelling van de RAS is vanuit de deelgemeenteraad en

de commissie Welzijn en Sport gevraagd om aanvullende voorwaarden per werksoort en een uitwerking van mogelijke toepasbare normen voor subsidieverlening, de zogenaamde 'normering ten behoeve van de regeling algemene subsidievoorwaarden'. Ook deze wordt in Hoek van Holland nog steeds gebruikt.

De beschikking wordt binnen de deelgemeente Hoek van Holland eensluidend opgesteld. De Rekenkamer beoordeelt de beschikking echter niet als voldoende, omdat niet uitsluitend de definiëring van de VAS wordt gehanteerd.

VI-3 rechtmatigheid

De Rekenkamer is van oordeel dat de deelgemeente Hoek van Holland in haar subsidiebeheer de rechtmatigheid onvoldoende waarborgt. De Rekenkamer wil met het oog op de rechtmatigheid op de volgende tekortkomingen wijzen.

In de beschikking wordt nagenoeg altijd aangegeven welke soort subsidie het betreft, volgens de definiëring uit de VAS. Er worden echter ook andere termen gebruikt zoals bijvoorbeeld startsubsidie of werkkapitaal. In andere gevallen blijft een verdere specificatie achterwege en spreekt men simpelweg over 'subsidie'. Het is daardoor voor de gesubsidieerde moeilijk om na te gaan aan welke voorwaarden volgens de regelgeving moet worden voldaan.

Op basis van de onderzochte dossiers concludeert de Rekenkamer dat op het vlak van de volledigheid van de dossiers op onderdelen van ernstige gebreken sprake is. Dit betreft zowel de structurele als eenmalige subsidies. In enkele gevallen zijn de documenten niet aangeleverd door de gesubsidieerden. Veelal zijn hiaten in de dossiers te wijten aan een slechte dossiervorming bij de deelgemeente, waardoor documenten moeizaam te achterhalen of zelfs geheel verdwenen zijn.

Wat betreft de mate van naleving van gestelde termijnen voor aanvraag, verantwoording en vaststelling concludeert de Rekenkamer dat op onderdelen het proces niet conform vigerende regelgeving verloopt. De termijnen voor beschikking worden daarentegen wel gehandhaafd.

In het onderzoek is verder gebleken dat zonodig sancties in het vooruitzicht gesteld worden. De deelgemeente kan hier, indien noodzakelijk, ook gebruik van maken.

VI-4 doelmatigheid

De Rekenkamer is op grond van de volgende overwegingen van oordeel dat de deelgemeente Hoek van Holland in haar subsidiebeheer de doelmatigheid in redelijke mate waarborgt. De Rekenkamer plaats bij het doelmatigheidsbeheer de volgende opmerkingen.

SUBSIDIERING DOOR DEELGEMEENTE HOEK VAN HOLLAND

Op vragen van de Rekenkamer inzake de aanlevering van dossiers van de onderzochte subsidies is alert en adequaat gereageerd. De Rekenkamer constateert dat de onderzochte dossiers op onderdelen ernstige gebreken vertonen. Bij navraag voor aanvullingen kostte het de deelgemeente veel moeite documenten te achterhalen; sommige documenten bleken onvindbaar.

De deelgemeente Hoek van Holland heeft vanaf 1997 een tijdschrijfsysteem. Dit biedt de deelgemeente de mogelijkheid tot inzicht in de uitvoeringskosten van het subsidieproces. De uitvoeringskosten zijn niet duidelijk opgenomen in de begroting en de rekening.

De deelgemeente Hoek van Holland heeft niet bepaald over welke items informatie van de instellingen wordt verlangd. De verantwoordingsinformatie is heel divers. Dit zorgt voor een minder doelmatige werkwijze dan mogelijk is.

In het subsidieproces wordt geen gebruik gemaakt van controlelijsten, hetgeen de doelmatigheid van het beoordelen van aanvragen en afrekeningen niet ten goede komt.

De bestuurlijke en ambtelijke overlegsituaties waren in 1998 ad hoc en niet gestructureerd vorm gegeven. In 1999 is hier verandering in gekomen en is het overleg gestructureerd. De Rekenkamer ziet dit als een stap in de goede richting.

VI-5 doeltreffendheid

De Rekenkamer constateert dat de deelgemeente Hoek van Holland in haar subsidiebeheer aan de doeltreffendheid in redelijke mate aandacht schenkt.

De deelgemeente Hoek van Holland is bezig een BBI-systematiek te ontwikkelen. De beleidsdoelen zijn weliswaar nog kwalitatief geformuleerd, maar de deelgemeente Hoek van Holland probeert met behulp van de formulering van activiteiten, prestaties en kengetallen hier meer invulling aan te geven. Hoewel de deelgemeente nog niet in staat is alles in te vullen, is de Rekenkamer van mening dat men beleidsmatig op de goede weg is. Geconcludeerd kan worden dat de deelgemeente Hoek van Holland op dit moment op het niveau van producten in plaats van effecten zit.

In de praktijk dient naar de mening van de Rekenkamer nog een slag gemaakt te worden. De beleidsmedewerkers maken nog niet actief gebruik van de systematiek. De beleidsmedewerkers hebben tijdens het onderzoek aangegeven weinig zicht te hebben op het bereiken van de doelen. Indien de begroting en rekening integraal vergeleken zouden worden zou hier veel winst behaald kunnen worden. Voorwaarde is wel dat de gesubsidieerden een goede inhoudelijke verantwoording aanleveren. Hier ontbreekt het in de deelgemeente vaak aan. De Rekenkamer is dan ook van mening dat de deelgemeente hier meer op zou moeten sturen. Het formuleren van evaluatiecriteria, die er in 1998 nog nauwelijks waren, waarmee de doelbereiking gemeten kan worden zou eveneens een vooruitgang betekenen.

De Rekenkamer concludeert voorts dat de deelgemeente Hoek van Holland geen aandacht heeft geschonken aan de evaluatie van verstrekte subsidies of subsidieregelingen.

VII aanbevelingen

De Rekenkamer komt op basis van haar onderzoek naar het subsidieproces bij de deelgemeente Hoek van Holland tot de volgende aanbevelingen.

1. De deelgemeente Hoek van Holland dient de BBI-systematiek verder te ontwikkelen. Daarnaast dient naast een koppeling tussen de beleidsbegroting en de beleidsrekening ook een dergelijke koppeling plaats te kunnen vinden op productniveau. Dit betekent dat tevens een productrekening ontwikkeld dient te worden.
2. De deelgemeente Hoek van Holland dient waar mogelijk over te stappen op budgetsubsidiering.
3. De deelgemeente Hoek van Holland dient de formulering van de subsidiemethoden uit de VAS eenduidig in de beschikking over te nemen.
4. De Rekenkamer beveelt aan om de RAS te actualiseren, waarbij tevens rekening dient te worden gehouden met de te verwachten wijzigingen van de VAS 1994 naar aanleiding van de inwerkingtreding van de derde tranche AWB op 1 januari 1998.
5. De deelgemeente dient stringenter toe te zien op de naleving van termijnen en de aanlevering van documenten, zoals gesteld in de VAS.
6. De Rekenkamer beveelt aan het werkproces te standaardiseren door het ontwikkelen van controlelijsten.
7. De deelgemeente Hoek van Holland dient een sanctiebeleid te ontwikkelen waarin aangegeven wordt welke sancties wanneer worden toegepast.
8. De deelgemeente Hoek van Holland dient te zorgen voor een complete dossiervorming. Indien, op het moment dat een dossier nodig is, een volledig dossier achterhaald kan worden, zorgt dit voor een doelmatigere werkwijze en een beter onderbouwde beslissing.

SUBSIDIERING DOOR DEELGEMEENTE HOEK VAN HOLLAND

9. De deelgemeente Hoek van Holland moet het tijdschrijfsysteem meer als sturingsinstrument gaan gebruiken. Daarnaast beveelt de Rekenkamer aan om het inzicht dat het tijdschrijfsysteem in de kostenverdeling van het ambtenarenapparaat oplevert duidelijker tot uiting te laten komen in de begroting en rekening.
10. De deelgemeente Hoek van Holland wordt aanbevolen met gesubsidieerde instellingen een informatieprotocol te ontwikkelen, waarin naar vorm en inhoud is gespecificeerd op welke momenten in het subsidieproces welke informatie de deelgemeente van een instelling verlangt.
11. De deelgemeente Hoek van Holland dient meer aandacht te besteden aan de evaluaties van subsidieregelingen, zodat goed tussentijdse aanpassingen mogelijk zijn. In aansluiting op de Awb beveelt de Rekenkamer de deelgemeente aan om eens in 5 jaar subsidies te evalueren. Hierbij dient minimaal aandacht besteed te worden aan de effectiviteit van de subsidie. Voorwaarde hiervoor is wel dat meetbare doelen gespecificeerd zijn.

In het algemene rapport heeft de Rekenkamer aanbevelingen opgenomen die alle deelgemeenten betreffen.

VIII reactie en nawoord

Bij brief van 19 januari 2000 reageren het Dagelijks Bestuur en de deelgemeentesecretaris van de deelgemeente Hoek van Holland op de brief van de Rekenkamer d.d. 23 december 1999 inzake de wederhoor op de conceptrapporten 'Subsidiëring door de deelgemeente Hoek van Holland' en 'Subsidiëring door deelgemeenten- algemeen rapport'.

De Rekenkamer wil de deelgemeente Hoek van Holland erop wijzen dat in strijd met de verordening op de Rekenkamer en de brief van 23 december 1999 de deelgemeente niet gereageerd heeft op de afzonderlijke aanbevelingen van het algemene rapport.

Gezien de uitgebreidheid van de reactie heeft de Rekenkamer ervoor gekozen om de reactie van de deelgemeente als volgt te behandelen. De reactie is (zoals alle reacties van deelgemeenten) integraal opgenomen in het deelrapport en door de Rekenkamer van een nawoord voorzien met uitzondering van

1. door de deelgemeente aangedragen feitelijke correcties, die door de Rekenkamer in het rapport verwerkt zijn;
2. technische en procedurele punten uit de reactie van de deelgemeente die door de Rekenkamer niet gedeeld worden en geen invloed hebben op de inhoud van het rapport.

Deze onderdelen uit de reactie zijn door de Rekenkamer reeds in een brief van 24 februari 2000 behandeld. In navolgende worden de overige punten uit de reactie van de deelgemeente cursief weergegeven. Het nawoord van de Rekenkamer volgt direct daarop. Over gerezen vragen naar aanleiding van de reactie van de deelgemeente is reeds contact geweest met de deelgemeente.

Procedure

Wij hadden gaarne gezien dat in de procedure een mondelinge behandeling tussen u en ons over de conceptrapporten had plaatsgevonden. Hierbij zou duidelijkheid zijn verkregen over uw uitgangspunten, de criteria, de relevantie en de intentie van uw opmerkingen. De huidige procedure heeft het gevaar in zich van uitgebreide correspondentie en mogelijke irritatie waarbij door het ontbreken van duidelijkheid niet altijd consensus wordt verkregen. Ervaringen, o.a. in het bedrijfsleven, hebben aangetoond dat dit een goede en pragmatische werkwijze is.

[.....]

.....zouden wij het op prijs stellen een mondeling gesprek te hebben over de door u uitgebrachte rapporten. Wij zijn van oordeel dat dit tot een positieve rapportering voor u en ons kan leiden.

De Rekenkamer is van mening dat een wederzijdse schriftelijke behandeling van de conceptrapporten de transparantie van de behandeling vergroot. De Rekenkamer is derhalve tegenstander van een mondelinge behandeling.

SUBSIDIERING DOOR DEELGEMEENTE HOEK VAN HOLLAND

Daarnaast wil de Rekenkamer de deelgemeente erop wijzen dat de Rekenkamer duidelijkheid over uitgangspunten, criteria, relevantie en intentie van opmerkingen verwoord heeft in haar onderzoeksopzet. Deze onderzoeksopzet is tevens behandeld in de presentatie van de Rekenkamer in het deelgemeentelijk voorzitters- en secretarissenoverleg van respectievelijk 2 en 1 september 1999. Hierbij is door diverse deelgemeenten de mogelijkheid benut tot het verder verkrijgen van informatie en toelichting door het stellen van vragen.

Politieke verantwoordelijkheid en besluitvorming.

In uw rapportage vinden wij onvoldoende terug welke positie hieraan wordt toegekend. Wij zijn van oordeel dat wij, binnen gegeven kaders, daarin een eigen positie en verantwoordelijkheid hebben. Wij denken hierbij aan uw opmerkingen over B.B.I.-systematiek, tijdschrijven, budgetfinanciering, de totstandkoming van de stichting Welzijn en controlling voor enkele onderdelen. Hierbij is ook een duidelijk raakvlak aanwezig met het navolgende onderwerp theorie en praktijk.

De Rekenkamer onderkent de politieke verantwoordelijkheid en de positie van de politieke besluitvorming. De Rekenkamer is echter van mening dat deze eigenstandige verantwoordelijkheid van de deelgemeente geen reden mag zijn om niet te voldoen aan geldende wet- en regelgeving. De Rekenkamer is bovendien een instituut dat is ingesteld om de effectiviteit en efficiency te vergroten. De Rekenkamer wijst op tekortkomingen in dezen en doet aanbevelingen ter verbetering. De resultaten van het onderzoek zijn daarna onderdeel van het politieke spel.

Theorie en Praktijk.

Budgetfinanciering, tijdschrijven en B.B.I. en controlling beschouwen wij als belangrijke hulpmiddelen bij de bedrijfsvoering. Zij mogen echter nimmer leiden tot universeel of ideologie. Willen deze hulpmiddelen een werkelijke bijdrage leveren aan het gehele proces dan zullen zij naast cultuur, referentiekaders en benchmarking een functie daarin moeten hebben. Het nog niet beschikken c.q. beschikbaar zijn van deze gegevens voor deze functies geeft ons aanleiding tot enige terughoudendheid over uw rapportage en uw stellingname. Practizing kan voor ons aanleiding zijn voor besluitvorming tot vereenvoudigde procedures en voorwaarden. Met u zijn we wel van oordeel, dat de besluitvorming en de procedure- en procesbeschrijvingen hiertoe aanwezig moeten zijn.

Onderzochte instellingen

Uw keuze ten aanzien van de geselecteerde subsidieverstrekingen in het jaar 1998 is naar onze mening erg ongelukkig geweest. In de met de u gevoerde gesprekken is meerdere malen aan de orde gesteld, dat in het betreffende jaar zich een fusieproces met 3 van de 6 (50%) door u onderzochte gesubsidieerde instellingen heeft voltrokken en de stichting Promotie met haar werkzaamheden is gestart. Door deze omstandigheid is de subsidierelatie met deze stichtingen in 1998 niet strikt volgens de vastgestelde procedure verlopen.

[...]

Wij kunnen ons niet aan de indruk onttrekken dat de subsidiëring aan de Stichting Welzijn en haar voorgangers alsmede de Stichting Promotie Hoek van Holland een centrale rol vervullen in uw rapportage. Dit heeft het gevaar tot verenging in zich. Conform u zelf aangeeft is hier sprake van een

SUBSIDIËRING DOOR DEELGEMEENTE HOEK VAN HOLLAND

ontwikkelfase van oud naar nieuw. Het zal u bekend zijn dat dergelijke processen in- en aanloop- en aanpassingsmoeilijkheden kennen. Centraal voor ons daarin is dat deze beheersbaar blijven en het welzijnswerk door blijft gaan. In het mondelinge gesprek hebben wij u hierover geïnformeerd. Wij betreuren het dat u slecht uw constatering vermeldt. In het bijzonder regardeert dit het omlinjde gedeelte op pagina 14. Wij hebben u gemeld tot welke acties dit onzerzijds heeft geleid.

De Rekenkamer bevestigt de indruk van de deelgemeente Hoek van Holland dat de Stichting Welzijn en haar voorgangers, alsmede de Stichting Promotie Hoek van Holland een centrale rol vervullen in de rapportage. De deelgemeente geeft aan dat dit het gevaar van verenging in zich heeft. De Rekenkamer merkt op dat de deelgemeente Hoek van Holland in 1998 ongeveer f 1,6 mln. aan subsidies uitgegeven heeft. De Stichting Welzijn Hoek van Holland en haar voorgangers ontvangen hiervan f 837.859,-, wat ongeveer de helft is van het subsidiebudget. De Stichting Promotie Hoek van Holland krijgt daarnaast nog f 314.500,-. Het moge duidelijk zijn dat deze vier organisaties een dermate groot beslag leggen op het subsidiebudget van Hoek van Holland, dat een nadruk op deze organisaties in het onderzoek terecht is.

Ook Stichting Kindercentrum, Ambulant Jongerenwerk en Stichting Buitenschoolse Opvang zijn gefuseerd in de Stichting Welzijn Hoek van Holland. Ook deze instellingen krijgen relatief veel subsidiegeld. De Rekenkamer is van mening dat indien de Rekenkamer, wat gezien de grootte van de subsidiebudgetten tot de mogelijkheden had behoord, ook deze instellingen had meegenomen in haar onderzoek de deelgemeente Hoek van Holland niet gunstiger gestemd zou zijn. De overige subsidies die de deelgemeente Hoek van Holland verstrekt, zijn veelal kleine subsidies. De Rekenkamer is met name geïnteresseerd in subsidies met een groot financieel belang. Juist omvangrijke subsidies dienen, zelfs als ze in een opbouw- of afbraakfase zitten, te voldoen aan de vastgestelde wet- en regelgeving en procedures.

De acties waar de deelgemeente op doelt zijn ter aanvulling in het omlinjde gedeelte (kader 5) van het deelrapport opgenomen.

Fusie

U is daarbij aangegeven dat gezien de aard, omvang en het karakter van het gehele proces (fusieproces red.) een strikte handeling conform de regelgeving absoluut onmogelijk was. Op sommige momenten moet naar onze mening de regelgeving ondergeschikt kunnen zijn aan andere hogere belangen. Daar dit gehele proces in nauwe samenwerking en goede communicatie met alle partijen heeft plaatsgevonden kon het fusieproces de tijd krijgen die zij nodig had.

De Rekenkamer is van mening dat de deelgemeente, ook indien de instellingen zich in fusietrajecten bevinden, zich moet houden aan de geldende wet- en regelgeving. Indien de deelgemeente constateert dat de geldende wet- en regelgeving in de praktijk niet uitvoerbaar is, dan dient zij er zorg voor te dragen dat deze wet- en regelgeving aangepast/ uitgebreid wordt.

Als gevolg van het feit dat de oude besturen in liquidatie waren, de omzetting en start van de Stichting Welzijn plaats in uitvoering was, bleek het onmogelijk voor deze nieuwe stichting om op tijd de juiste informatie aan te leveren. Inmiddels heeft de definitieve afwikkeling plaatsgevonden.

SUBSIDIERING DOOR DEELGEMEENTE HOEK VAN HOLLAND

De Rekenkamer heeft in haar dossier geen inhoudelijke verantwoordingsinformatie van de Stichting Peuterspeelzalen en de Stichting Dienstencentrum aangetroffen. Bij navraag gaf een beleidsmedewerker aan, dat deze over 1998 in verband met de fusie niet meer zouden verschijnen. De definitieve afwikkeling die door de deelgemeente Hoek van Holland genoemd wordt, suggereerde dat deze twee instellingen alsnog een inhoudelijke verantwoordingsinformatie hebben aangeleverd. De Rekenkamer heeft derhalve na het verkrijgen van deze reactie nogmaals navraag gedaan bij de deelgemeente Hoek van Holland. De reactie van de deelgemeente hierop was als volgt:

Van de stichting Welzijn en de voormalige stichtingen Dienstencentrum en Peuterspeelzalen is de definitieve financiële afrekening over 1998 op 25 januari 2000 door het Dagelijks Bestuur vastgesteld. Hierbij heeft geen verantwoording in de vorm van een jaarverslag plaatsgevonden. Dit was ook niet mogelijk daar de verantwoordelijke stichtingsbesturen waren opgeheven. De stichtingen waren dat door het deelgemeenteraadsbesluit ook niet verplicht. De financiële afwikkeling zou door de Stichting Welzijn worden verzorgd.

De Rekenkamer betwijfelt ten eerste of de deelraad bevoegd is om een stichting te ontheffen van een verplichting die voortvloeit uit de VAS. De Rekenkamer is bovendien ontstemd dat zij pas in een zo laat stadium nieuwe informatie aangaande het subsidieproces heeft ontvangen en betreurt het dat zij dit daardoor niet verder heeft kunnen uitzoeken. De Rekenkamer wil er bovendien op wijzen dat deze informatie haar niet ter ore was gekomen indien zij geen navraag had gedaan.

Dat de controle door de deelgemeente op de verantwoordingsstukken nog niet is afgerond (.....) moet gezien worden in de context van de problematiek en te betrachte zorgvuldigheid ten aanzien van de opzet van de Stichting Welzijn. Als gevolg hiervan is de controle in tijd opgeschoven.

Aard en omvang van de subsidieverstrekking

U constateert dat de deelgemeente geen staat van inkomensoverdracht heeft opgenomen in de begroting en rekening. Wij erkennen deze omissie. Met ingang van de vaststelling van de jaarrekening 1999 en verder zullen deze staten wel worden samengesteld.

Beleidskader

Uw opmerking over het niet ontwikkelen van andere beleidskaders binnen de deelgemeente is onterecht. Er zijn wel degelijk beleidskaders ontwikkeld, maar deze vraag werd niet in uw vooronderzoek betrokken. Wij willen hierover gaarne door u nader geïnformeerd worden.

De Rekenkamer Rotterdam heeft tijdens het invullen van de inventarisatieformulieren per behandelde subsidie in de vorm van vraag 5 gevraagd: 'Waarin zijn de beleidsdoelen die men wil bereiken met het verstrekken van de subsidie schriftelijk vastgelegd.' De beleidsmedewerker van de deelgemeente Hoek van Holland antwoordde op deze vraag VAS, RAS en normering. Andere beleidskaders zijn hier niet genoemd. Bij het schrijven van het rapport verbaasde de Rekenkamer zich er over dat de deelgemeente Hoek van Holland geen beleidskaders ontwikkeld had. Hierna is de vraag of de

SUBSIDIERING DOOR DEELGEMEENTE HOEK VAN HOLLAND

deelgemeente Hoek van Holland over beleidskaders beschikte telefonisch voorgelegd aan een beleidsmedewerker. Deze heeft deze vraag ontkennend beantwoord. Derhalve is de Rekenkamer er van uitgegaan dat een dergelijk beleidskader in de deelgemeente Hoek van Holland ontbrak. Naar aanleiding van de reactie van Hoek van Holland op het conceptrapport is nogmaals navraag gedaan bij de deelgemeente Hoek van Holland, aangezien de reactie impliceert dat er wel beleidskaders zijn. In een schriftelijke reactie op deze vraag beantwoordde de deelgemeente Hoek van Holland het volgende:

De door u opgenomen zin is veel te algemeen. Een nuancering naar alleen het subsidiewerkveld had op zijn plaats geweest. Er zijn overigens wel kaders en richtlijnen vastgesteld door de deelgemeenteraad waaraan de nieuwe gesubsidieerde instellingen zoals de Stichting Welzijn en de Stichting Promotie dienen te voldoen.

De kaders en richtlijnen zijn tijdens het onderzoek, ook bij navraag, niet verstrekt aan de Rekenkamer. Uit deze laatste reactie van de deelgemeente blijkt ook niet wanneer deze richtlijnen en kaders door de deelgemeente zijn vastgesteld. Gezien voorgaande en gezien de onbekendheid van de kaders en de richtlijnen bij de medewerkers, waar uit blijkt dat de kaders in de praktijk niet gebruikt worden handhaaft de Rekenkamer haar standpunt in deze. De Rekenkamer pleit ervoor om deze kaders en richtlijnen nogmaals onder de aandacht van betrokken beleidsmedewerkers te brengen, aangezien deze hiervan niet op de hoogte zijn.

Jaartallen

In onze besluiten is de tekst opgenomen “De RAS 1991, zoals nadien gewijzigd en de VAS 1994” en niet zoals vermeld 1990. Wij adviseren overeenkomstige aanpassing van de tekst.

De Rekenkamer heeft bovenstaande nogmaals nagezocht. In de besluiten van 1998 die in het bezit zijn van de Rekenkamer staat echter de tekst opgenomen: ‘de RAS **1990**, zoals nadien gewijzigd’. Ten aanzien van het jaartal van de VAS merkt de Rekenkamer het volgende op. De RAS die de Rekenkamer tijdens het onderzoek overhandigd is, verwijst in haar tekst naar de VAS 1990 en niet naar de VAS 1994. De Rekenkamer gaat ervan uit, dat zij de meest recente stukken overhandigd heeft gekregen. Indien er een wijziging heeft plaatsgevonden had de Rekenkamer een gewijzigde versie of anders een oorspronkelijke versie inclusief wijziging ontvangen moeten hebben.

De tekst in het besluit zijnde: ‘mede gelet op de Verordening Algemene Subsidievoorwaarden 1994 en de Regeling Algemene Subsidievoorwaarden 1990, zoals nadien gewijzigd’, vat de Rekenkamer op als dat het besluit afzonderlijk verwijst naar de VAS 1994 en de RAS 1990 en niet dat de RAS 1990 verwijst naar de VAS 1994.

Verlangden meetbare prestaties

Tevens merken wij op dat binnen de bestaande VAS organisaties niet verplicht worden gesteld om de prestaties die zij leveren meetbaar te maken. Anticiperend op de vaststelling van de nieuwe VAS worden deze ontwikkelingen intern onderzocht en uitgewerkt. Hiertoe hebben wij reeds intern opdrachten verstrekt.

SUBSIDIERING DOOR DEELGEMEENTE HOEK VAN HOLLAND

De Rekenkamer geeft hier slechts weer wat de wens van de politiek is, die opgenomen staat in de normering ten behoeve van de RAS. De Rekenkamer waardeert het dat de deelgemeente Hoek van Holland de mogelijkheden aan het onderzoeken is, anticiperend op de vaststelling van de nieuwe VAS, om aan die wens invulling te geven door te kijken of organisaties verplicht gesteld kunnen worden om de prestaties die zij leveren meetbaar te maken. De Rekenkamer is van mening dat ook de oude VAS alle ruimte biedt om organisaties daartoe te verplichten. Art 11 van de VAS 1994 stelt immers: 'De belanghebbende is verplicht alle informatie te verschaffen en medewerking te verlenen aan onderzoeken welke door het bestuursorgaan nodig worden geacht'. Die informatie kan bestaan uit het aanleveren van informatie over hun prestaties.

Ook artikel 26 van de VAS 1994 aangaande prestatiesubsidies geeft aan dat de belanghebbende verplicht is per 13 weken te rapporteren over het aantal geleverde prestaties. Welke informatie de deelgemeente precies van de gesubsidieerde wenst te ontvangen kan naar de mening van de Rekenkamer vastgelegd worden in uitvoeringsovereenkomsten of informatieprotocollen.

Tabel 3

Verwijzend naar Tabel 3: "Samenstelling van de onderzochte dossiers van gesubsidieerden" vermelden wij ten overvloede, dat de oorzaak van het niet aanwezig zijn van 3 aanvragen te maken heeft gehad met het fusieproces. Gezien de ontwikkelingen die op dat tijdstip aan de orde waren vinden wij het onjuist om deze documenten als vereist aan te merken voor de bij de fusie betrokken (3) instellingen. (zie ook "algemeen")

De Rekenkamer wijst de deelgemeente Hoek van Holland erop dat één van de drie aanvragen die ontbreekt een instelling betreft die zich niet in een fusietraject bevond. De overige twee hadden, zoals eerder reeds vermeld, ook al zaten ze in een fusietraject, moeten voldoen aan geldende wet- en regelgeving. Een subsidiebedrag mag pas worden uitgekeerd, indien dat conform wet- en regelgeving gebaseerd is op een aanvraag. Gezien het feit dat de deelgemeente in staat is voor een paar maanden een beschikking af te geven, kan ook een subsidieaanvraag voor een paar maanden worden ingediend. Indien de deelgemeente constateert dat de geldende wet- en regelgeving in de praktijk niet uitvoerbaar is, dan dient zij te zorgen dat deze wet- en regelgeving aangepast/uitgebreid wordt.

SUBSIDIERING DOOR DEELGEMEENTE HOEK VAN HOLLAND

Dossiervorming

Voorts zijn wij van mening dat de tekst in uw resumé “de aanlevering aan de Rekenkamer van de gevraagde dossiers heeft veel moeite gekost” de interpretatie van de Rekenkamer is. Tenslotte merken wij op dat de zin “De Rekenkamer constateert echter dat de onderzochte dossiers op onderdelen ernstige gebreken vertonen” een overtrokken reactie is. Wij zien deze opmerking graag genuanceerd, omdat in de met de Rekenkamer gevoerde gesprekken meerdere malen is aangegeven, dat in het jaar 1998 sprake was van een afbouw van oude stichtingen en de start van een nieuwe stichting, waarvoor zelfs nog geen bestuur was geformeerd. Hierbij verzoeken wij u ook onze stelling zoals verwoord bij “algemeen” te betrekken.

De Rekenkamer blijft bij haar standpunt dat de onderzochte dossiers op onderdelen ernstige gebreken vertonen. Van een overtrokken reactie is derhalve geen sprake. In dien gekeken wordt naar tabel 3 van het deelrapport aangaande dossiervorming dan blijkt dat zeer veel van de documenten die verplicht aanwezig horen te zijn ontbreken.

Indien vijf van de zes documenten ontbreken kwalificeert de Rekenkamer dit als zeer ernstig. Zeker als meerdere malen deze (en iets minder erge) lacunes zich voordoen. De Rekenkamer vraagt zich dan ook bezorgd af, wanneer de deelgemeente Hoek van Holland iets als ernstig kwalificeert en hier met grote daadkracht actie op onderneemt.

Documenten bij aanvraag

Ten overvloede vermelden wij dat bij de aanvraag voor een waarderingssubsidie, zoals bij de Vrienden van het Staelduinse Bos, de begroting geen grondslag vormt voor de subsidiehoogte.

Zowel de aanvraag als de begroting dienen in het dossier van de deelgemeente aanwezig te zijn. De deelgemeente Hoek van Holland heeft immers, zowel bij de invulling van het inventarisatieformulier als bij de aanvullingen op het handmatige overzicht, aangegeven dat dit een structurele waarderingssubsidie betreft. Artikel 15 lid 1b van de VAS 1994 geeft aan dat een aanvraag tot een structurele subsidie voorzien dient te zijn van een begroting met een duidelijke toelichting. Of dit al dan niet de grondslag vormt voor de hoogte van de subsidie doet niet ter zake.

Controlelijsten

Om de volledigheid en juistheid te toetsen zal de deelgemeente in de toekomst controlelijsten uitwerken.

Evaluatie

De constatering van de Rekenkamer dat evaluatieonderzoek naar de effectiviteit en/of efficiency van de subsidie c.q. gesubsidieerde in geen van de gevallen heeft plaatsgevonden is uw visie. Zonder verdere toelichting kunnen wij weinig met deze constatering c.q. dit waardeoordeel.

Uit het inventarisatieformulier, dat door medewerkers van de Rekenkamer is ingevuld samen met medewerkers van de deelgemeente en waarin dit als vraag is opgenomen, blijkt dat van de geselecteerde subsidies c.q. gesubsidieerde geen evaluatie heeft plaatsgevonden.

SUBSIDIERING DOOR DEELGEMEENTE HOEK VAN HOLLAND

Conclusies aard en omvang van de subsidieverstrekking

Uw opmerking in de eerste alinea vinden wij tegenstrijdig als u deze afzet tegen het gestelde dat de deelgemeente te weinig zekerheden inbouwt door middel van controles.

De Rekenkamer merkt op dat de twee opmerkingen twee verschillende zaken betreffen. De opmerking in de eerste alinea waar de deelgemeente op doelt betreft het aansturen van de deelgemeente Hoek van Holland met behulp van de methode van subsidieverstrekking. Het andere betreft de waarborgen die de deelgemeente Hoek van Holland al dan niet heeft ingebouwd door middel van controles, die ervoor zorgen dat zaken rechtmatig, doelmatig en doeltreffend gebeuren.

Daarnaast suggereert u dat bestuurlijk Hoek van Holland niet toe is aan budgetsubsidie en graag grip houdt op de activiteiten. Het betreurt ons te constateren dat u niet heeft ingezien dat budgetsubsidie gegeven de situatie nog niet aan de orde kon zijn. Als wij dat wel gedaan zouden hebben waren we onzorgvuldig bezig geweest met gemeenschapsgelden. De afrekeningen tonen dit ondubbelzinnig aan. Overigens de keuze om te komen tot budgetsubsidiering is primair een verantwoordelijkheid van ons bestuur. Deze dient u te respecteren tenzij deze onduidelijk of onjuist is.

De Rekenkamer waardeert het dat de deelgemeente Hoek van Holland zorgvuldig om wenst te gaan met gemeenschapsgelden en ziet in dat het tijd kost om zaken op orde te krijgen. De Rekenkamer is echter van mening dat de deelgemeente moet aangeven, wanneer 'het kind' losgelaten kan worden. De Rekenkamer heeft geconstateerd dat het in het algemeen bestuurlijk wenselijk is om over te stappen op budgetsubsidiering, omdat dit ten opzichte van exploitatiesubsidies de geldelijke risico's die de deelgemeente loopt verkleint. De Rekenkamer is verder verbaasd te horen dat geïmpliceerd wordt dat zij de verantwoordelijkheid van het bestuur niet zou respecteren. De Rekenkamer heeft namelijk tot doel om door middel van onderzoek de effectiviteit en efficiëntie van beleid te vergroten. De Rekenkamer is er juist om het bestuur te helpen hun bestuurlijke verantwoordelijkheid te (kunnen) dragen.

Conclusies beleidskader, regelgeving en beslisdocumenten

In de 3^e alinea graag ten aanzien van de VAS en de RAS de jaartallen aanpassen zoals wij eerder hebben aangegeven.

Zowel in dit nawoord als in de brief die naar het Dagelijks Bestuur en de deelgemeentesecretaris is gegaan, is hier reeds op ingegaan.

In de laatste alinea wordt vermeld dat de Rekenkamer de afgegeven beschikking als onvoldoende beoordeelt. Wij kunnen u meedelen dit vanaf heden te hebben ondervangen.

Conclusies rechtmatigheid

Wij onderschrijven dat de deelgemeente tot een betere dossiervorming dient te komen.

SUBSIDIERING DOOR DEELGEMEENTE HOEK VAN HOLLAND

Conclusies doelmatigheid

De uitvoeringskosten zijn in tegenstelling tot het vermelde wel opgenomen in de begroting en de rekening. Bij de grotere subsidies zijn de uitvoeringskosten binnen de beleidstaak aangegeven en bij de kleinere subsidies zijn deze kosten, niet gesplitst per subsidie, in één staat opgenomen. Wij onderschrijven uw conclusie dus niet.

Door de Rekenkamer is naar aanleiding van deze opmerking navraag gedaan bij een beleidsmedewerker van de deelgemeente. Deze heeft aangegeven waar de uitvoeringskosten terug te vinden zijn. De Rekenkamer heeft derhalve deze opmerking in haar rapport aangepast. Niettemin wil de Rekenkamer erop wijzen dat, gezien het feit dat de Rekenkamer niet in staat was de uitvoeringskosten in de begroting en rekening terug te vinden, dit ook voor andere gebruikers het geval zal zijn. De Rekenkamer heeft derhalve ook haar aanbeveling aangepast en beveelt daarom nu aan de uitvoeringskosten meer zichtbaar op te nemen in de begroting en rekening.

Conclusies doeltreffendheid

Wij constateren dat u concludeert dat wij op de goede weg zijn. Het u eveneens bekende gegeven "The way to heaven is paid by good intentions" is hierop van toepassing. Vallen en opstaan hoort bij het leven.

De door u gemaakte opmerkingen, aangegeven binnen dit onderwerp zijn niet juist vermeld. De door de beleidsmedewerkers opgenomen uitspraak is in het geheel niet gedaan. De beleidsmedewerkers hebben tijdens het onderzoek juist aangegeven, dat zij vanwege de kleine schaal, wel zicht hebben op het bereiken van de doelen. De beleidsmedewerkers worden door de instellingen veelal betrokken in de uitvoering van de activiteiten. Daarnaast zijn naar onze mening de berichtgevingen in de plaatselijke krant over de uitgevoerde activiteiten van de gesubsidieerde instellingen mede een maatstaf.

De Rekenkamer merkt op dat de deelgemeente twee dingen verwacht. De beleidsmedewerkers hebben tijdens het onderzoek aangegeven dat zij vanwege de kleine schaal van de deelgemeente inzicht hebben op het uitvoeren van de activiteiten. Op de vraag of de deelgemeente ook inzicht had in de mate waarin de doelstelling van de subsidie gerealiseerd wordt, werd vier keer ontkennend en twee keer bevestigend geantwoord. Echter, het ene bevestigende antwoord betrof Stichting Maatzorg. De beleidsmedewerkers van de deelgemeente Hoek van Holland verklaarden zicht te hebben op het bereiken van de doelstelling van deze stichting vanwege de contractbespreking die met deze stichting plaats had. Deze bleken echter bij navraag pas vanaf 1999 te hebben plaatsgevonden. In 1998 had de deelgemeente, naar eigen zeggen alleen zicht op de doelbereiking van de Stichting Vrienden van het Staelduinse Bos.

Het door de gesubsidieerde aanleveren van een goede inhoudelijke verantwoording is een werkproces binnen de deelgemeente waar thans aan gewerkt wordt.

SUBSIDIERING DOOR DEELGEMEENTE HOEK VAN HOLLAND

Aanbevelingen

In het navolgende is allereerst de oorspronkelijke aanbeveling van de Rekenkamer weergegeven met daarna de reactie van de deelgemeente Hoek van Holland hierop. Nadat alle aanbevelingen de revue gepasseerd zijn, volgt een nawoord van de Rekenkamer hierop.

1. De deelgemeente Hoek van Holland dient de BBI-systematiek verder te ontwikkelen. Daarnaast dient naast een koppeling tussen de beleidsbegroting en de beleidsrekening ook een dergelijke koppeling plaats te kunnen vinden op productniveau. Dit betekent dat tevens een productrekening ontwikkeld dient te worden.
 - *Wij ontwikkelen deze systematiek verder binnen onze maatstaven en kaders. Ten aanzien van uw aanbeveling inzake een productrekening zullen wij ons nader beraden.*
2. De deelgemeente Hoek van Holland dient waar mogelijk over te stappen op budgetsubsidiëring.
 - *De aanbeveling dat de deelgemeente waar mogelijk dient over te stappen op budgetsubsidiëring zal altijd beperkt zijn omdat de meeste toegekende subsidies zich hiervoor niet lenen. Daarbij speelt tevens de belangrijke voorwaarde dat de verhouding tussen vaste exploitatielasten en de financiële ruimte t.b.v. de uit te voeren activiteiten voldoende aanwezig. Niet de regelgeving is voor ons bepalend maar de omstandigheid. Naar onze mening is hier geen sprake van dwingend recht en zullen wij vanuit onze eigen verantwoordelijkheid hieraan inhoud geven.*
3. De deelgemeente Hoek van Holland dient de formulering van de subsidiemethoden uit de VAS in de beschikking over te nemen.
 - *In de afgegeven beschikkingen van 1999 en 2000 heeft de deelgemeente reeds de formulering van de subsidiemethoden uit de VAS overgenomen.*
4. De Rekenkamer beveelt aan om de RAS te actualiseren, waarbij tevens rekening dient te worden gehouden met de te verwachten wijzigingen van de VAS 1994 naar aanleiding van de inwerkingtreding van de derde tranche AWB op 1 januari 1998.
 - *Bij de vaststelling van de nieuwe VAS zal de deelgemeente tevens de RAS actualiseren.*
5. De deelgemeente dient stringenter toe te zien op de naleving van termijnen en de aanlevering van documenten, zoals gesteld in de VAS.
6. De Rekenkamer beveelt aan het werkproces te standaardiseren door het ontwikkelen van controlelijsten.
 - *Wij zullen de nodige aandacht besteden aan deze aanbevelingen. Wij erkennen de meerwaarde van de zaken die u aanbeveelt.*
7. De deelgemeente Hoek van Holland dient een sanctiebeleid te ontwikkelen waarin aangegeven wordt welke sancties wanneer worden toegepast.
 - *Binnen de bestaande VAS is een sanctiebeleid niet verplicht opgenomen. Wij zijn voornemens een sanctiebeleid bij de vaststelling van de nieuwe VAS nader uit te werken.*

SUBSIDIËRING DOOR DEELGEMEENTE HOEK VAN HOLLAND

8. De deelgemeente Hoek van Holland dient te zorgen voor een complete dossiervorming. Indien, op het moment dat een dossier nodig is, een volledig dossier achterhaald kan worden, zorgt dit voor een doelmatigere werkwijze en een beter onderbouwde beslissing.
 - *Wij onderschrijven uw aanbeveling. Hierop hebben wij reeds een aanzet gegeven.*
9. De deelgemeente Hoek van Holland moet het tijdschrijfsysteem meer als sturingsinstrument gaan gebruiken. Daarnaast beveelt de Rekenkamer aan om het inzicht dat het tijdschrijfsysteem in de kostenverdeling van het ambtenarenapparaat oplevert tot uiting te laten komen in de begroting en rekening.
 - *Het tot uiting laten komen van de kostenverdeling uit het tijdschrijfsysteem binnen de begroting en rekening willen wij, gelet op de efficiency, zeker voor wat betreft de kleine subsidies samengevoegd zien. Zie "algemeen".*
10. De deelgemeente Hoek van Holland wordt aanbevolen met gesubsidieerde instellingen een informatieprotocol te ontwikkelen, waarin naar vorm en inhoud is gespecificeerd op welke momenten in het subsidieproces welke informatie de deelgemeente van een instelling verlangt.
 - *Het met de gesubsidieerde instellingen een informatieprotocol ontwikkelen wordt door ons meegenomen bij het vaststellen van de beleidsregels in de nieuwe VAS.*
11. De deelgemeente Hoek van Holland dient meer aandacht te besteden aan de evaluaties van subsidieregelingen, zodat goed tussentijdse aanpassingen mogelijk zijn. In aansluiting op de Awb beveelt de Rekenkamer de deelgemeente aan om eens in de 5 jaar subsidies te evalueren. Hierbij dient minimaal aandacht besteed te worden aan de effectiviteit van de subsidie. Voorwaarde hiervoor is wel dat meetbare doelen gespecificeerd zijn.
 - *Wij kunnen ons vinden in deze aanbeveling. Wij zijn, zoals u bekend is, reeds bezig het gehele scala aan subsidieverstrekingen opnieuw te bezien.*

De Rekenkamer neemt met instemming kennis van het feit dat de deelgemeente Hoek van Holland de noodzaak van bijna alle aanbevelingen inziet en ze nu of in de toekomst om zal zetten in te voeren beleid.

Ten aanzien van budgetsubsiëring merkt de Rekenkamer op dat zij de mening van de deelgemeente deelt dat niet alle subsidies zich lenen voor budgetsubsiëring. De Rekenkamer heeft dan ook voor de formulering 'waar mogelijk' gekozen. Toch zijn er ook in Hoek van Holland subsidies die hiervoor in aanmerking komen.

Resumé

Het onderzoek heeft overigens voor ons wel handvatten gegeven om verbeteracties in te zetten. Wij zullen deze zeker niet nalaten.

Algemeen rapport

In het algemene rapport heeft u uw bevindingen weergegeven. Bevindingen die ons inziens, gezien de omstandigheden wellicht juist zijn, maar geen recht doen aan de werkelijke situatie in Hoek van Holland. Het algemene rapport geeft een generiek beeld over onze deelgemeente die ons inziens

SUBSIDIËRING DOOR DEELGEMEENTE HOEK VAN HOLLAND

onjuist en onterecht is. Immers 4 van de 6 onderzochte instellingen waren net opgestart of opgeheven. Deze bepalen 66,6% van de score. De situaties zijn u overduidelijk bekend. Echter, zoals het ons voorkomt, wenst u hier geen rekening mee te houden en levert dit de door u opgenomen scores op die geen recht doen aan de praktijk. Wel als u van mening bent dat regelgeving het hoogste doel is waaraan alles ondergeschikt moet zijn. Dit is in onze ogen een te rigide benadering van hoe je als overheid met burgers en organisaties dient om te gaan. In dat geval verschillen wij substantieel van mening.

De Rekenkamer merkt op dat er niet zoiets bestaat als een 'normale situatie'. De Rekenkamer heeft gezien dat bij alle deelgemeenten zich bijzondere omstandigheden en veranderingen in instellingen voordoen. De opbouw- en afbraakprocessen geven derhalve de werkelijke situatie binnen de deelgemeente Hoek van Holland in 1998 juist weer. Daarnaast is de Rekenkamer van mening dat juist de wet- en regelgeving voor houvast zorgt bij grote veranderingen. De kunst voor de deelgemeenten is om het gezien de steeds veranderde omstandigheden zo goed mogelijk te doen.

Wij verzoeken u met inachtneming van onze reactie uw beide conceptrapporten zodanig aan te passen dat recht wordt gedaan aan de werkelijke situatie.

De Rekenkamer is van mening dat beide conceptrapportages recht doen aan de werkelijke situatie ten tijde van het onderzoek.

bijlagen

bijlage I handmatig overzicht subsidies en aanvullende informatie

Uitgangspunt voor de bepaling van aard en omvang van subsidies is bij andere deelgemeenten de begroting of rekening, meer in het bijzonder de zogenaamde staat van inkomensoverdrachten (ook wel aangeduid als staat G). De deelgemeente Hoek van Holland heeft geen staat van inkomensoverdrachten opgenomen in haar begroting of rekening. De deelgemeente heeft daarom op verzoek van de Rekenkamer Rotterdam een handmatig overzicht van subsidies aangeleverd.

Het handgeschreven overzicht van deelgemeente Hoek van Holland bevat de volgende informatie:

- het begrotingsnummer;
- omschrijving functie/ subsidie;
- naam instelling;
- maximaal bedrag.

Op verzoek van de Rekenkamer heeft de deelgemeente het handmatige overzicht aangevuld met een aantal gegevens teneinde een zo eenduidig mogelijk beeld te krijgen van aard en omvang van de subsidieverstrekking.

De Rekenkamer heeft de deelgemeente gevraagd om het overzicht van subsidies aan te vullen met de volgende gegevens:

- type subsidie conform de typologie van de Verordening algemene subsidievoorwaarden (VAS), namelijk budget-, exploitatie-, prestatie- en waarderingssubsidie;
- het structurele dan wel eenmalige karakter van de subsidie;
- een aanduiding of het een doeluitkering betreft.

Ter verduidelijking op de bewerking van deze informatie worden navolgende opmerkingen gemaakt.

Doeluitkeringen zijn behandeld als zijnde formeel eenmalig. De praktijk van een de facto structurele verstrekking op basis van de doeluitkering doet daar niets aan af. Dit impliceerde in het geval van Hoek van Holland een kleine aanpassing.

Soms leidde dit informatieverzoek tevens tot correcties op de staat G of in het geval van Hoek van Holland op het handmatig aangeleverde overzicht. Voor Hoek van Holland leidt dit tot een gecorrigeerd totaal van f 1.467.551,- aan subsidies.

In de bewerking van de aldus verkregen informatie ten behoeve van tabel I zijn verzamelposten met subsidieverrekeningen van voorgaande jaren buiten beschouwing gelaten. Voor zover hiervan sprake is, maken deze wel deel uit van het overzicht van subsidies naar subfunctie in tabel II.

SUBSIDIERING DOOR DEELGEMEENTE HOEK VAN HOLLAND

Tevens zijn die gevallen waarin de deelgemeente in het gevraagde overzicht geen duidelijkheid kon verschaffen over bepaalde kenmerken van de subsidie niet betrokken in schets van de structuur van subsidieverstrekking. Voor de deelgemeente Hoek van Holland was dit een aantal keer het geval, maar het totale financiële belang hiervan was gering.

bijlage II selectie van nader te onderzoeken subsidies

De Rekenkamer heeft ten behoeve van het onderzoek uit het aangeleverde overzicht van subsidies een bepaald aantal subsidies geselecteerd. Tijdens het onderzoek is gebleken dat één van de geselecteerde subsidies in feite ten onrechte op deze staat figureert. Deze subsidie is na toelichting van de zijde van de deelgemeente derhalve verder niet in het onderzoek betrokken.

De vermogensoverdracht aan de geselecteerde, de Stichting Disck, was namelijk niet te definiëren als een subsidie. De inkomensoverdracht bestond uit salaris- en overheadkosten voor een ambulante jongerenwerker.

Tevens stond er een schrijffout in het handmatige overzicht. Het bedrag van de waarderingssubsidie 'Stichting Vrienden van het Staelduinse Bos' bleek slechts f 473,35 te bedragen in plaats van f 47.335,-. De deelgemeente Hoek van Holland zegt daarmee in het handmatige overzicht in totaliteit een bedrag van f 1.542.441,40 uit te geven aan verstrekte subsidies.

Tenslotte dient opgemerkt te worden dat in het handmatige overzicht een aantal gesubsidieerden genoemd zijn die in 1998 zijn gefuseerd. De Stichting Peuterspeelzalen en Stichting Dienstencentrum zijn samen met kinderopvang/ buitenschoolse opvang per 1 mei 1998 gefuseerd in de Stichting Welzijn Hoek van Holland. De bedragen die genoemd staan bij de Stichting Peuterspeelzalen en Stichting Dienstencentrum zijn de bedragen die toegekend zijn tot 1 mei 1998. De bedragen van Stichting Welzijn Hoek van Holland zijn toegekend vanaf 1 mei 1998 tot en met 31 december 1998.

In bijlage III is een uitgebreid overzicht van de geselecteerde subsidies opgenomen (inclusief aanvankelijk geselecteerde subsidies en fouten).

bijlage III overzicht van geselecteerde gesubsidieerden en subsidies

<u>begrotings-</u> <u>nummer</u>	<u>naam instelling</u>	<u>kenmerken subsidie</u>	<u>maximaal bedrag in</u> <u>guldens</u>
-------------------------------------	------------------------	---------------------------	---

SUBSIDIERING DOOR DEELGEMEENTE HOEK VAN HOLLAND

B&W	College van Burgemeester en Wethouders
DRR	Dienst Recreatie Rotterdam
Fte	Fulltime equivalent
GFO	Gemeenschappelijk Functioneel Ontwerp
IPO	Interprovinciaal Overleg
P&C-cyclus	Planning en Control-cyclus
SCW	Sociaal cultureel werk
VAS	Verordening Algemene Subsidievoorwaarden
Vod	Verordening op de deelgemeenten
VOG	Vereniging van Ondernemingen in de gepremieerde en gesubsidieerde sector
VWS	Volksgezondheid, Welzijn en Sport
WO	Welzijn ouderen